

míny svého stavení sám a že není zapotřebí, aby práci tu konal komíník, když ji dovede sám správně vykonati. — Leč názor tento je mylný. I když tato činnost st-lova nemá znaků neoprávněného provozování živnosti kominické, přece nesmí ji st-l vyvíjeti, poněvadž podle dispozice zákona nikdo jiný nesmí komíny čistiti než majitel živnosti kominické, který je k tomu podle ustanovení živn. řádu oprávněn. Je-li tomu tak, pak je beze všeho právního významu tvrzení st-lovo, že vymetání komínu v jeho domku nevyžaduje žádné zvláštní kvalifikace a že dovede tuto práci sám správně vykonávati.

Okolnost, že st-l komíny ve svém domku sám vymetal a kominíka k vymetání nepřipouštěl, je mimo spor. Toto jednání zakládá skutkovou podstatu přestupku st-li za vinu kladeného. Je-li skutkový základ nař. rozhodnutí mimo spor, pak není vadou řízení, že úřad nevyžádal si soudní spisy, týkající se zproštění st-lova pro přestupky trest. zák., a je úplně lhostejno, byla-li obecní komise, která prohlížela komíny v domku st-lově, náležitě složena a byl-li její nález ve shodě se skutečností čili nikoli, po případě spočíval-li na vadném řízení.

Č. 10.574.

P o š t a. — H o r n í p r á v o: * Rozhodčí soud revírní bratrské pokladny není orgánem postaveným po zákonu na roveň státním úřadům ve smyslu čl. II bodu 1 zák. z 2. října 1865 č. 108 ř. z. a nemá nároku, aby jeho úřední korespondence byla osvobozena od poštovného.

(Nález ze dne 29. května 1933 č. 12539/30.)

P r e j u d i k a t u r a: srov. Boh. A 8435/30.

V ě c: Revírní bratrská pokladna v Moravské Ostravě proti ministerstvu pošt a telegrafů o osvobození od poštovného.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Nař. rozhodnutím bylo stěžující si revírní bratrské pokladně v Moravské Ostravě sděleno, že výhody, jichž požívají v poštovní dopravě pro svoji korespondenci řádné soudy jakožto úřady státní, t. j. osvobození od poštovného nebo nevyplacené podávání výměrů, určených stranám, za něž se vyběře od příjemce doplatné v částce jednotného výplatného, a bezplatné vlastní zpáteční lístky, nelze přiznati rozhodčím soudům revírních bratrských pokladen, ježto nejsou úřady státními, ani nebyly státním úřadům po zákonu na roveň postaveny. Tyto soudy musí tudíž podle dalšího obsahu nař. rozhodnutí svoji korespondenci, pokud to je poštovním řádem předepsáno, plně vypláceti hned při podání; v případech, kde možno zásilky (psaní) podávati nevyplaceně, vyběře se od příjemce doplatné v dvojnásobné částce chybějícího výplatného. Osvobození od poštovného přísluší jmenovaným rozhodčím soudům toliko ve stejném rozsahu jako soukromým stranám, t. j. zejména podle čl. II odst. 4 zák. č. 108/1865 ř. z.

O stížnosti uvažoval nss takto:

Stížnost nebrotí proti oné části nař. rozhodnutí, jímž rozhodčímu soudu stěžující si revírní bratrské pokladny bylo odepřeno osvobození od poštovného (resp. nevyplacené podávání výměrů) z toho důvodu, že

tento rozhodčí soud není úřadem státním. V tomto směru bylo ostatně již nář. Boh. A 8435/30 vysloveno, že rozhodčí soudy revírních bratrských pokladen soudy státními nejsou. Stížnost je namířena jen proti oné části nář. rozhodnutí, v níž bylo zmíněnému rozhodčímu soudu odepřeno osvobození od poštovného z toho důvodu, že soud ten není státním úřadům ani po zákonu na roveň postaven. Stížnost spatřuje ve výroku tomto nezákonnost, ježto po jejím názoru rozhodčí soudy revírních bratrských pokladen jsou státním úřadům a zejména státním soudům po zákonu na roveň postaveny. K závěru tomuto dospívá stížnost jednak úvahou, že provádění povinného (sociálního) pojištění je důležitou složkou veřejné správy, že rozhodčím soudům revírních bratrských pokladen je podle § 60 zák. č. 242/22 výlučně přikázáno soudnictví pojišťovací, pokud jde o pojištění osob zaměstnaných v báňském průmyslu a v podnicích uvedených v § 3 zák. č. 242/22, a že tudíž soudy ty vykonávají určitou část správního soudnictví, jednak úvahou, že a) podle § 58 odst. 3 zák. č. 242/22 předsedu rozhodčího soudu a jeho náměstka jmenuje min. prací ve shodě s min. sprav. ze soudců z povolání, b) pro řízení před rozhodčími soudy revírních bratrských pokladen platí ustanovení civ. řádu soud. o řízení před okresními soudy (§ 58 odst. 4 zák. č. 242/22 a § 84 vl. nář. č. 197/23 a c) narovnání a nálezy rozhodčích soudů se vykonávají soudní exekucí (§ 64 zák. č. 242/22).

Stížnost neuznal nss důvodnou.

Zákonem z 2. října 1865 č. 108 ř. z. bylo stanoveno (čl. IX), že za veškeré v předchozích ustanoveních výslovně neoznačené poštovní zásilky jest — a sice i úřady od poštovného osvobozenými — při podání zásilky zapraviti poštovné, není-li zásilka řízena na adresáta povinného k placení poštovného. V předchozích odstavcích pak, jichž se zákon ve čl. IX dovolává, uvedeny jsou případy, ve kterých zákon přiznává osvobození od poštovného. Mezi případy těmi uvádí se ve čl. II bodu 1 úřední korespondence civilních a vojenských úřadů, pak orgánů jim po zákonu na roveň postavených Ježto tedy normovaná osvobození od povinnosti k placení poštovného jsou výjimkami ze všeobecné zásadní povinnosti k placení poštovného, dlužno výjimky ty vykládati striktně a nikoli extensivně.

V daném případě je na sporu otázka, zda rozhodčí soud stěžující si revírní bratrské pokladny je na roveň postaven státním úřadům, resp. státním soudům ve smyslu čl. II č. 1 zák. č. 108/1865 ř. z. Cit. předpisem staví zákon vedle sebe úřední korespondenci civilních státních a vojenských úřadů a úřední korespondenci orgánů, státním, resp. vojenským úřadům po zákonu na roveň postavených. Z tohoto srovnání a vzhledem k tomu, že cit. zákon úřední korespondenci jiných než státních veřejných úřadů (zejména úřadů autonomních jako obecních úřadů, okresních, župních a krajských zastupitelstev, dále úřadů duchovních, ústavů vyučovacích a vzdělávacích a pod.) vypočítává na jiných místech (srov. na př. čl. II č. 6, 7, 8, 9 a j.), lze souditi, že »orgány státním úřadům zákonem na roveň postavenými« rozumí čl. II bod 1 cit. zák. jen takové orgány, které mají ke státu stejně úzký vztah jako úřady, jimž jsou na tomto místě zákona koordinovány; čili jinými slovy zákon má na mysli taková zařízení (ústavy), jež třeba že nejsou úřady státními ani po stránce organizační ani co do oboru své působnosti přece je-

nom jsou nástroji, jimiž stát projevuje svou vůli ve věcech, jichž obstarávání je mu svěřeno právním řádem. Míněny jsou tedy státní orgány, které nejsou nadány určitou výsostní pravomocí jurisdikční a nejsou tedy úřady v technickém slova smyslu, jsou však články státní správy a jako takové vykonávají stejně jako státní úřady jménem státu a za stát určité funkce (na př. státní geometři, četnická velitelství, státní zkušební komise a j.). Tito orgánové právě tím, že jsou podle zákona organizováni jako orgánové státní správy, a contrario orgánů územní neb zájmové samosprávy, jsou na roveň postaveni úřadům státním, a proto zákon poskytuje jim tutéž výhodu ve příčině placení poštovního jako úřadům státním. Nějaký jiný orgán, který již svou organizací jako orgán správy státní není postaven na roveň státním úřadům civilním nebo vojenským, mohl by býti účasten výhody zmíněné v čl. I bodu 2 cit. zák. jen tehdy, kdyby výslovným předpisem zákona byl postaven na roveň úřadům státním co do osvobození od poštovního.

Správnost předeslaného výkladu potvrzují i materialie k cit. zákonu. Tak prohlásil podle stenografického protokolu býv. rak. posl. sněmovny ve schůzi 5. dne 22. listopadu 1864 zástupce vlády, že dosavadní osvobození byla dávána kasuisticky a že bylo třeba v zájmu finančním stanovit všeobecné zásady, a to tím spíše, že osvobozování od poštovního dosáhlo značného rozšíření. Podle uvedeného prohlášení zástupce vlády došla v zákoně výrazu snaha omeziti osvobození od poštovního a vytčena zásada, že má býti osvobozena od poštovního korespondence, za kterou by musil býti placen poštovní poplatek buď přímo aneb přece jen nepřímo ze státní pokladny. Také zpravodaj posl. sněmovny v 83. schůzi, konané dne 27. června 1865 zdůrazňoval, že návrh zákona má za účel co možno největší omezení osvobozování od poštovního, od čehož se očekává v zájmu státní pokladny zvýšený příjem poštovního ústavu.

Z předeslaného plyne, že podstatným znakem »orgánu« ve smyslu čl. II bodu 1 zák. č. 108/1865 ř. z. je jeho včlenění do ústrojí státní správy za tím účelem, aby jako článek její vykonával jménem státu a za stát určité funkce. Žádný z těchto předpokladů není splněn v daném případě.

Rozhodčí soud bratrské pokladny není orgánem státní správy, nýbrž jest soudem organizovaným na podkladě autonomním, neboť přisedící a náhradníci rozhodčího soudu jsou voleni valnou hromadou revírní bratrské pokladny (§ 74 nař. č. 197/23, a § 58 odst. 2 zák. č. 242/22) a revírní bratrská pokladna hradí náklady se zřízením a správou rozhodčího soudu spojené. Není také výslovného zákonného předpisu, který co do osvobození od poštovního kladl by tento rozhodčí soud na roveň úřadům státním. Jest pravda, že rozhodčí soudy bratrské pokladny vykonávají soudnictví stran určitých nároků práva veřejného (§ 60 zák. č. 242/22), že v příčině řízení platí pro ně podpůrně ustanovení civ. řádu soud. o řízení před soudy okresními (§ 84 vl. nař. č. 197/23) a že nálezy těchto rozhodčích soudů a narovnání před nimi uzavřená se vykonávají soudní exekucí (§ 64 zák.). Avšak uvedené okolnosti nestaví je ještě na roveň úřadům státním, neboť i obce, okresní zastupitelstva a notáři vykonávají, resp. mohou vykonávat určitou část veřejné správy, a přece mohly teprve na základě výslovného ustanovení, obsaženého v bodu 6, 7 a 14 čl. II cit. zák., státi se účastnými výhody osvobození od

poštovního, z čehož patrně, že výkon určité vrchnostenské pravomoci nestačí sám o sobě k tomu, aby orgán touto kompetencí nadaný byl zařazen mezi orgány postavené na roveň státním úřadům, které již podle bodu 1 cit. předpisu od poštovního jsou osvobozeny. Také okolnost, že předsedu rozhodčího soudu revírní bratrské pokladny a jeho náměstky jmenuje min. prací ve shodě s min. sprav. ze soudců z povolání, nepropůjčuje rozhodčímu soudu charakter orgánu postaveného na roveň státním úřadům, neboť i takto složený rozhočí soud zůstává orgánem organizovaným na podkladě autonomním, a bez výslovného předpisu zákona nemůže mu přiznána býti výhoda orgánů postavených na roveň úřadům státním. Pokud stížnost poukazuje na to, že . . . výnosy býv. rak. min. fin. z 5. listopadu 1889 č. 38.823, resp. býv. rak. min. obch. z 19. listopadu 1889 č. 47.051 byly rozhodčím soudům úrazových pojišťoven dělnických přiznány výhody ve smyslu čl. II č. 1 zák. z 2. října 1865 č. 108 ř. z., a že tedy i rozhodčí soudy revírních bratrských pokladen musejí býti považovány za orgány postavené po zákonu na roveň úřadům státním, ježto jejich organizace a kompetence je zcela obdobná organizaci a kompetenci rozhodčích soudů úrazových pojišťoven dělnických, nemohl nss argumentaci této přisvědčiti, ježto okolnost, jakým způsobem úřad postupoval v případě jiném, nemůže býti směrodatnou pro posouzení otázky, zda nař. rozhodnutí je ve shodě se zákonem či nikoli.

Č. 10.575.

Jazykové právo: * Zbavení funkce ustanoveného znalce z důvodu neznalosti státního jazyka není samo o sobě důvodem pro vznik jazykového sporu ve smyslu § 7 jaz. zák.

(Nález ze dne 30. května 1933 č. 7364.)

Věc: Ing. Zikmund St. v P. proti ministerstvu spravedlnosti o jazykové právo.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: V právní věci S.-ského podniku na zpracování dřeva v P. proti První brněnské strojírenské společnosti v Brně okresní soud v Prešově při roku stanoveném k předběžnému soudnímu znaleckému ohledání, pro které byl k návrhu žádající strany ustanoven soudním znalcem st-1, vydal usnesení, že tohoto jako znalce nepřijímá vzhledem k tomu, že neovládá státního jazyka a že přes to, že ho soud napomenul, aby se nemíchal do jednání, choval se vůči soudu neslušně a stále mluvil německy.

Jazykové stížnosti proti tomu podané byly v postupu instančním zamítnuty a to presidiem kraj. soudu v Prešově a presidiem vrch. soudu v Košicích proto, že tu nenastal ještě jazykový spor a st-1 nemůže se proto stížností dovolávat rozhodnutí vyššího úřadu dohlédacího. Žal. úřad odůvodnil své rozhodnutí v podstatě takto:

»V protokole z 21. září 1929 je konstatováno, že »st-1 na otázku soudcovu prohlásil, že slovenský jazyk neovládá, a soud oslovil německy přes to, že ho soud upomenul, že vzhledem k jazykovým předpisům má užívat státního jazyka«. Usnesení původně v odpor vzaté vytýká krom